

לבאר ענין בי"ע התחתונים ואופן תיקונם

.א

סתירת הדרושים אם בי"ע כבר היו קיימים קודם השבירה

כתב הר"ל בע"מ שער שצירת הכלים פ"ג (ח"א דף מ"ז ע"ד) וזה לשונו, ונבאר עתה איך צעת מיתת המלכים אלו ירדו הכלים שלהם לעולם הצריאה וכו', כי השצעה מלכים שהם ז"ן מתו ממנו וירדו אל עולם הצריאה הכלים שלהם וכו'. ונבאר קדר יציאת שצעה מלכים ונתחיל מן הראשון שהוא הדעת אשר זה יצא ראשונה, וכאשר לא היה יכול הכלי לסבול כנ"ל נשבר הכלי וירד למטה בעולם הצריאה, ר"ל, במקום שהיה עמיד להיות עולם הצריאה אחר כך, כי הרי עדיין לא נברא עולם הצריאה, ונפל הכלי הזה במקום הדעת דצריאה וכו', עכ"ל הנוגע לענינו.

שמוע מינה מאלה הדברים דשלשה עולמות בי"ע עדיין לא היו קיימים בעולם צעת נאח שצעה מלכי הנקודים, אולם מקומם היה פנוי, וחוק זה המקום נפלו ומתו אותם השצעה מלכין קדמאין שיצאו צאח הנקודים, ומאותם שצרי הכלים ורפ"ח ניצולין שנפלו עמהם נעשו שלשה עולמות בי"ע.

ובוונתו להמבואר בע"מ הנזכר לעיל, דכיון ששלשה עולמות בי"ע אין להם קיום לעצמם אלא על ידי צירורי שצעה המלכים שנפלו בהם, להכי אחר תשלום צירור ותיקון המלכים והעלאתם לשרשם באצילות יחזרו בי"ע ויתצטלו, שהלא אין בהם אלא מצירורי המלכים, וכיון שיצאו צירורי המלכים ונסחלקו מתוכם ועלו לשרשם, שוב יתצטלו בי"ע ויחזרו להיות כמקודם, ואז השמים כעשן נמלחו והארץ כצגד תצלה.

והנה מצינו למרן ז"ל בהקדמת רחוצות הנהר (דף ג' ע"א) וזה לשונו, והנה אחר שצירת הכלים דמלכים דאצילות שהוא החיה דכל פרט, וירידתם לבי"ע שהוא הנר"ן דכל פרט, נתגלו ונפרדו מהם הקליפות וכו', עכ"ל. שמע מינה מיהת דשצירת הכלים ענינה שמדרגת החיה דכל פרט הנקראת אצילות נפלה וירדה למדרגות התחתונות שתחתיה שהם הנר"ן דכל פרט הנקראים בי"ע. ומכאן

והיינו שמצינו למרן הרש"ש ז"ל צריש הקדמת רחוצות הנהר (דף ז' ע"ב) וזה לשונו, שלשה עולמות בי"ע אינן עולמות גמורים כמו עולם האצילות, כי אינם אלא התפשטות כחות הנקבא דאצילות וחייליה וצאחיה, וכולם צחינת נוק', ואין בהם דכורא כלל, כמו שכתב במבוא שערם (שער ז' חלק ג')

דבר חמת, ודו"ק. ומעתה תיקשי לך האין ישמו דברי קודש אלו עם האמור בע"ח שבי"ע יתבטלו לעמיד לבא והשמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה.

דכבר היו צי"ע מקודם לכן, שהלא הם הם נר"ן דכל פרט, ומהו שמצינו להרז"ל שלא נפלו המלכים לצי"ע אלא למקום העמיד להיות צי"ע, דמשמע שלעת עתה עדיין לא היו קיימים.

ובגוף אותם הנר"ן הללו הנזכרים יש לחקור אם חסרי תיקון המה או שכבר באו למכלית תיקונם. ואי נימא דאכן לא הגיע למכלית שלימותם יש לעיין אימתי נתקנים וצאיזה אופן, כי אנחנו לא נדע אם יש בהם צירורים ואם לאו, וסדר העלאתם ותיקונם, ועוד כמה ספיקות כיוצא בהם.

וראו, דעל פי האמור בדברי מרן ז"ל אלה דצי"ע המה הנר"ן דכל פרט, אם כן ודאי שמוכרחים להתקיים לעולם, שהלא אי אפשר למדרגת החיה להתקיים בלתי שיהיו קיימים תחתיה שלש מדרגות נר"ן, דאם אין תחתיה נר"ן שוב אינה היא חיה, כמוצן לכל משכיל על

ב.

כמה ספיקות וחקירות הנפלים בסוגיא זו

דעשיה דקדושה, וזה סוד פטוס הקטורת. וכן הוא ככל החזיון וככל הסדר הזה מיום ליום לשבוע ומשבוע לחודש ומחודש לשנה וכו' עד סוף שית אלפי שני דהוי עלמא חד, כנודע לכל הבאים בסוד ה' בסדר תיקון התפלה.

ואת מקורה הראיה בע"ח שער ט"ל פרק ג' (ח"צ דף ס"ח ע"א), ושם פרק ד' (שם ע"ג), וצויתר בשער מ"א פרק ג' (דף פ"ח ע"ג), יעו"ש שצמלכים הנשצרים אשר נפלו צעת מיתת המלכין קדמאין לצי"ע התחתונים היו כלולים ב' מיני צירורים, צירורים המתייחסים לצי"ע התחתונים, וצירורים המתייחסים לעולם האצילות העליון, ושניהם נריכים תיקון. וכן שנה ופירש בספר מצוא שערים שער ב' חלק ג' פרק ח' (דף ט"ז ע"א), וזה לשונו, והנה כל מה שאנו מצררים תמיד צתפילותינו מיום צריאת העולם עד ימות המשיח הכל מאלו הצחינות של המלכים הנמונים תוך הקלי', ויש צחינות המתצררים בכל יום אף גם עתה הנוגעים אל האצילות, ויש לכל עולם מצי"ע וכו', עכ"ל.

גב יש לחקור טווא צהך שמצינו בסדר התפלה שמתצררים והולכים שני מיני צירורים, המין האחד המה צירורים המתייחסים לעולם האצילות ונפלו לצי"ע, ותכלית תיקונם להעלותם לשרשם הראשון צעולם האצילות, צקרצנות לעשיה וצומירות ליצירה וציוצר לצריאה וצעמידה לאצילות, עד שצתפלת העמידה נכללים כולם בגבול עולם האצילות. ואשר על ידו השני צירורים המתייחסים לצי"ע התחתונים, ותכלית צירורם לתקנם במקומם על ידי זווג פרצופי האצילות שירדו ונתלבשו בסוד נשמה צפרצופים שכנגדם צצי"ע התחתונים, ואלה אינם עמידים לעלות עוד היום לאצילות, אלא שעולים בכל יום מדרגה אחת, מתלת לתלת, מנה"י לחג"ת ומחג"ת לחצ"ד ומחצ"ד לנה"י דהפרצוף העליון ממנו, וכן הוא באופן זה מנה"י דעשיה שהיא המדרגה היותר תחתונה עד רום המעלות, עד שצכל יום מתצרת ויוצאת מדרגה אחת מן הקלי' שמקומם תחת הנה"י דעשיה, ועולה ומלבשת מקום נה"י

ומהשתא נריך ציבור מי המה אותם המתייחסים לבי"ע, מאין ומתי נפלו והיכן הצירורים שנפלו לבי"ע מקומם ומה תכליתם.

ג.

בי"ע דעובי ישארו קיימים ובי"ע דאורך יתבטלו לעת"ל

ומיתו לעולמות בי"ע הפרטיים דאורך אשר תחיהם, ז"ן דאצילות דכל עולם לבי"ע דאורך שתחתיו.

וקושטא חמינא דצמקנת מאלה התמיהות כבר נרגש מרן ז"ל גופא בהקדמת רחובות הנהר דף ב' ע"ג, יעויין לו שם דקשיא ליה מהך שמנינו כי בכל פרופי אבי"ע היה מקרה המלכים, וקשיא ליה האך יכנוו אלה הדברים, וכי תעלה על דעתך שבי"ע בכלל השצירה היתה. ולישז זאת התמיהה לחלק ינא בין בי"ע הפרטיים דאורך המלצשים תחת האצילות, לבין בי"ע הכוללים דעוצי, ור"ל, דהנה ארבעה עולמות אבי"ע המה המלצשים זה לזה שזה צוה צעוצי, פנימי לכולם עולם האצילות, על גציו מצחון שזה צוה עולם הצריאה, על גציהם עולם היצירה, ועל גציהם חיצון לכולם עולם העשיה. וכל אחד מאלה הארבעה כלול בפרטותו מארבעה עולמות אבי"ע המלצשים זה תחת זה באורך. והנה קדר שצירת הכלים הוא באופן שז"ן דאצילות דאורך דכלהו ארבע עולמות אבי"ע דעוצי נפלו

ועל פי זה כחז ליישז וצחלוקות ישית למו, דבי"ע דאורך דכל פרט, שצמוכס נפלו מלכי האצילות, עליהם נאמר השמים כעשן נמלחו וגו', ואלו הם הבי"ע העתידיים להתבטל לעתיד לבא, כי אינם עולמות גמורים אלא חיילי המלכות וצאיה, וכל קיומם והעמדתם אינו אלא על ידי צירורי המלכים, ולכן בהתחנן המלכים יתבטלו הם. אמנס בי"ע הכוללים דעוצי אשר בגבול האצילות העליונה, אינם עתידיים להתבטל לעתיד לבא כי עולמות גמורים המה כדוגמת האצילות דעוצי. ועוד לאלוה מילין צס"ד, ומצעיא רחמי מן קדם אצוהון דצמיהא דינהיר לן עיינין לטובה בתורתו.

ד.

נר"ן דא"ק הם מקום בי"ע, ושברי המלכים דזו"ן דחיה דא"ק המה עולמות בי"ע עצמם

דא"ק הלצישו מקום החיה דכללות, דהיינו מטיצורא דא"ק ולמטה, ומלכו לשעה ותיכף נפלו למקום נר"ן דכללות שתחת מקום החיה, ונפילה זו מיתה איתקרי. ומאותם שצרי כלים דהמלכים הנזכרים ומאותם רפ"ח ניצוצין שנפלו עמהם נעשו עולמות בי"ע. נמצא כי מקום בי"ע לאחד ועולמות בי"ע לאחד, כי מקום בי"ע

והנראה בזה צע"ה על פי כל אלה מקראי קודש הנזכרים לעיל, דכבר קודם זאת המלכים היה הא"ק כלול מנרנח"י כוללים, כי עד הטיצור דא"ק הוא מקום היחידה דכללות, מטיצורו ולמטה מקום החיה דכללות, ותחתיו מקום הנר"ן דכללות. והנה המלכים שהם זו"ן דצחינת החיה צאחם מן העינים

היינו נר"ן הכוללים דא"ק, ושם במקום ההוא נפלו צירורי המלכים שהם זו"ן דחיה דא"ק ונעשו צי"ע.

ומהשתא אחי שפיר בשופי דצרי הרז"ל הנזכרים צראש אחי"ר, שזהם כחז כי קודם השצירה לא היו עדיין עולמות צי"ע קיימים, והמלכים נצאחם נפלו למקום העתיד להיות צי"ע, ומאותם המלכים אשר שם

נפלו נעשו עולמות צי"ע, וקשיא לן האך יעלו אלה הדצרים בקנה אחד עם דצרי מרן ז"ל בהקדמת רחוצות הנהר דשצירת הכלים היינו נפילת החיה דכל פרט אל הנר"ן דכל פרט. איכו השתא אחי שפיר, דאכן הנר"ן דכל פרט כצר היו קיימים קודם למיתת המלכים, כי הם הנר"ן דא"ק, אלא שצעת מיתת המלכים נפלו הזו"ן דמדרגת החיה אל המקום שבו מלבישים הנר"ן, ומהם נעשו עולמות צי"ע.

ה.

הן עולמות בי"ע והן הקלי' אשר תחתיהם נעשו מן הסיגים אשר

היו כלולים בזו"ן דחיה

ולבאר הדצרים ציתר שאת יש לומר בהקדם דצרי הרז"ל (עפ"י מצו"ש דף ו' ט"ג ודף ט"ו ט"ג), דצאחם המלכים היו מעורבים בהם סיגים, אלא שצעת מלכותם בהיות המלכים עדיין בגבול האצילות לא היו ניכרים אותם הסיגים להיותם כמוסים ונעלמים תוך הכלים, וכך גזרה חכמתו יתצרך שאותם הסיגין אי אפשר להם להתצרר בעודם בגבול האצילות, יען דלא יגורך רע כתיב, ולא יתייצבו הוללים לנגד עיניך, ומהך טעמא הוכרחו להשצר וליפול צי"ע שתחתיהם, ועל ידי שצירתם ונפילתם שם ניכרו הסיגים, ותכלית עבודת התחתונים היא לצרר האוכל מתוך הפסולת, ולהעלות האוכל למקומו הראוי ולהניח הפסולת במקומו.

אמנם יען שצעת מיתת המלכים היו כלולים בהם סיגים וכאמור, אמטו להכי אין הצירורים כולם ראויים לחזור ולעלות לעולם האצילות, כי אם חלקם בלבד הראוי למדרגת החיה, וצעת תיקון העולמות נתצררו אותם החלקים ומהם נעשה עולם האצילות (עיין שער ההק' ז"א דרוש ז' ועי' ע"ח שער מ"ב כללות הצי"ע פ"ג ושער ט"ל פ"ד), אולם חלקם האחר הנחשז

כסיגים לערך חלקי הצירורים הראויים לאצילות, כיון שאינו ראוי לעלות אלא למדרגת נר"ן שהיא מדרגת צי"ע נעשה מהם עולמות צי"ע, ומחלקי הצירורים היותר תחתונים שאינם ראויים אפילו לצי"ע נעשה קלי' נגה אשר תחת עולם העשיה, ומחלקי הצירורים היותר פחותים שאין למטה מהם שאינם ראויים לקלי' נגה, מאלה נעשו שלש קלי' הטמאות, וכל אלה היו כמוסים וגנוזים קודם השצירה תוך זו"ן דאצילות. **ואופן** התיקון הוא דכלל יוס וכלל חפלה עד סוף שית אלפי שני דהוי עלמא מתצררים חלקי הצירורים הראויים להתצרר בצורתם היום וצאחם התפלה, והנה חלקי הצירורים הראויים לעלות צוה היום וצאחם התפלה להכלל בגבול האצילות תכלית תיקונם להעלותם לשרשם הראשון אשר באצילות כצראשונה, והם המה חלקי הצירורים המתחסיים לאצילות העולים בכל יוס בצארבעה חלקי התפלה. ואילו חלקי הצירורים שאינם ראויים לעלות היום לאצילות, הם המה הצירורים המתחסיים לצי"ע הנזכרים בע"ח שער ט"ל וצשער מ"א, ואלה די להם להתחקן במקומם, אלא שעולים בכל יוס ויוס מדרגה

אחר מדרגה מחלת לחלת, עד שיהיו גם הם נכללים במאיל, וכדלהלן בע"ה.

ובהבי אחי שפיר מה שהערכנו לעיל חדות הצירורים המתייחסים לבי"ע מה ענינם, דלהאמור יתבאר שהם חלקים

אשר היו כלולים תוך ז"ן דאילות, ונפלו עמהם למקום בי"ע, והיות שנחשבים כסיגים לערך האילות אי אפשר להם עדיין לעלות לעת עתה לאילות, ובהכרח להם להתקן במקומם ולהשאר בבי"ע עד שיגיע זמנם לומר שירה ולעלות לשרשם הראשון באילות.

1.

סדר התיקון בחול ובשבת

נודע כי ז"ן כלולים מחמשה פרצופים, הנפש והרוח שלהם מתוקנים מן המאיל, ושלשה פרצופי נח"י שבהם נתקנים על ידי מעשה התחתונים, ועל ידי קיום התורה והמזנות נמשכים המוחין לשלשה פרצופים אלה הנזכרים. וסדר המשכת המוחין הוא דפרצוף הצניה דז"ן תיקונו על ידי שנמשכים צו מוחין דנשמה מישקו"ת, ובכח אותם המוחין עולים ז"ן ומלבישים כל קומת ישקו"ת. ופרצוף החכמה דז"ן נמשכים צו מוחין דחיה מא"א עילאין ועל ידיהם עולים ז"ן ומלבישים כל קומת א"א עילאין. ופרצוף הכתר דז"ן נמשכים צו מוחין דיחידה מא"א, ועל ידיהם עולים ז"ן ומלבישים כל קומת א"א, דהיינו עד ראש האילות שהוא טיבורא דא"ק.

גם נודע כי כל הפרצופים עולים בשוה כמבואר בארוכה בדברי הרז"ל באיזהו מקומן ובהקדמת רחובות הנהר, וכגון כאשר נמשכים מוחין דנשמה לז"ן, צעת ההיא נמשכים מוחין דנשמה לכל פרצופי כל העולמות, וכדרך שעולים ז"ן ומלבישים לישקו"ת כן עולים ישקו"ת ומלבישים לא"א עילאין, וא"א עילאין לא"א וכו' וכן על דרך זה עד רוס המעלות. ועל דרך זה כן עולה עולם הצריאה ומלביש לז"ן, והיחירה לצריאה, והעשיה ליחירה. וכן כיוצא בזה צעת שנמשכים

מוחין דחיה, עולים ז"ן להלביש לא"א עילאין והצריאה לישקו"ת, והיחירה לז"ן, והעשיה לצריאה. וכן כסדר הזה צעת שנמשכים מוחין דיחידה, עולים ז"ן ומלבישים כל קומת א"א, ועולם הצריאה לא"א עילאין, ועולם היחירה לישקו"ת, ועולם העשיה לז"ן דאילות. וזהו תכלית תיקון וגידול הז"ן בהיותו מלביש כל קומת עולם האילות מטיבורא דא"ק ולמטה, גם זהו תכלית תיקון שלשה עולמות בי"ע, שמעלה עליו שלשתם ונכללו בגבול האילות דקדושה.

והנה בכל יום מששת ימי המעשה אין נמשכים זולת המוחין דנה"י דנשמה בלבד ולא עוד, נמצא שלא עלו בי"ע התחתונים אלא מעט, דעולם הצריאה עולה ומלביש לנה"י דז"ן דאילות בלבד ולא עוד, וכן על דרך זה היחירה והעשיה. אולם צבא יום השבת הנה בהמשך ליל שבת ויומו נמשכים בחדא מחתא לכלהו שצעת מלכי השבוע תשלום המוחין דחג"ת ודכחצ"ד דנשמה, ודכללות החיה והיחידה, עד שנמצא שבמנחת שבת עלו הז"ן והלבישו קומת א"א, ועל ידי זה נתעלו פרצופי כל העולמות העליונים והתחתונים, עד שנמצא שכל שלשה עולמות בי"ע עלו ונכללו בגבול הקדושה, וכאמור, וזהו תכלית תיקונם, כנודע ופשוט כל זה הסדר.

ז.

ביאור דברי התורה חכם אודות תיקון מחצב הקלי

וזהו כזר נמצא כי קודם השצירה היו כולם כלולים בזו"ן דחיה, ובעת תיקון העולמות נחזרו מקצתם ונעשו אצילות, ומקצתם שאינו ראוי לאצילות נעשו צי"ע אשר תחת האצילות, ומקצתם שאינו ראוי לצי"ע נעשו קלי' נגה, ותחתיהם שלש קלי' הטמאות.

וזהו מדברי מרן הרש"ש ז"ל צנהר שלום (דף י"ג ע"א ע"ב) למדנו כי כל חלקי הצירורים הראוים לשית אלפי שני דהוי עלמא נפלו זה למטה מזה, ובכל יום ויום מתזררת מדרגה אחת ועולה לגבול האצילות, וכנגדה עולה מדרגה אחת מן הממוקנות ונדצקת צמאציל, וכגון המדרגה אשר עלמה היום מעמיק לאח"ך דא"ק דהיום, תעלה למחר לע"ב דא"ק, ולמחרת לבחר דא"ק, ולמחרת תהיה נדצקת צמאציל. וכן הוא כסדר הזה כי בכל יום מתזררת מדרגה אחת מצי"ע ועולה לגבול האצילות, ומכאן ואילך בכל יום ויום תעלה מדרגה אחר מדרגה עד שמהיה נדצקת צמאציל. ובעלותה מצי"ע לאצילות הנה המדרגה אשר תחתיה צי"ע תירש היום מקומה ולמחר תעלה גם היא להסתקן באצילות, וכן על דרך זה עד סוף כל דרגין.

וזהו צי"ע דקדושה דשצוה זה נכללים ועולים ציום השצת חוך גבול האצילות. וממילא בשצוה הבא יתחקנו ויעלו צי"ע אשר תחתיהם, והם לערכם קלי' נגה, כי כן הוא המדה דבעת תיקון העולמות נחלצשו קלי' נגה תחת צי"ע, וכיון שעלו צי"ע לאצילות ממילא יעלו קלי' נגה אשר תחתיהם וירשו מקומם, והם הם אשר יתחקנו בשצוה הבא, וכן על זה הדרך יתעלו

ואתה תחזה לרצונו התורת חכם ז"ל דף נ"ב ע"א וזה לשונו, כתב הרז"ל בספר הכוונות זכוונת הודו וכו' וכו', נמצא שעל ידי המצות אנו מתקנים גם מחצב הקליפות וכו' וכו', אלו הקליפות הנתקנים על ידי מעשה המצות שהזכיר הרז"ל הוא צחינת יצר הרע שלו שצכל עולם ועולם וגם של כללות העולמות הוא הוא מחצב הקליפות, ולאו דוקא כדי שלא יתאחזו בקדושה אלא צומן [ר"ל, צוואה הזמן] יחזרו גם הם גם כן להיות צחינת קדושה, כמו שכתב בשער ה' פרק ג' וכו', שיוכלו זה צוה על דרך מה שאמר בענין הקדושה. נמצא שעולים מחצב הקלי' בדקדוק כמו עליית הקדושה, וכן ציוצר וכן צצורך שאמר ובעמידה וצקרצנות יעלו, אלא שאין לבוין אלא הרהור בעלמא כדי שלא יתאחזו צו וכו'. וסדר תיקונם, מפני שיש בהם א"ק ואצי"ע ועולים משלש ספירות לשלש ספירות וכו', ובכל מצוה ובכל תפלה עולה המדרגה העליונה שבהם שהוא [המדרגה] העליונה שצאותו היום ונדצק צמחצב המלאכים, וכן מיום ליום. ומה שכתב הרז"ל על פירוש הפסוק אם תגביה כנשר שרצה לתקן א"א שלהם בשערו וה' מפילם, הוא על שרואים לעלות שלא בהדרגה, אבל בהדרגה מתקנים וכו', עכ"ל, יעו"ש בארוכה.

ודברים אלה סתומים וסתומים כאשר תחזינה עיני כל מעיין, אמנם להאמור לעיל יתבאר צוה דהנה ציום השצת עולים צי"ע דקדושה ונכללים בגבול האצילות, אולם הקלי' שתחת צי"ע אינם רשאים לעלות לאצילות והשלהוצא מעכצ צידם, כנזכר בדברי התורת חכם שם להלן.

המדרגות אשר תחת קלי' נגה וירשו מדרגת קלי' נגה.

נמצא כי מדרגת זי"ע הנתקנת בכל שצוה נחשבת לקלי' נגה לערך זי"ע אשר נתקנו בשצוה שעבר, והיינו דקאמר הרב חורט חכם כי גם הקלי' נתקנים בהדרגה, דהיינו בכל שצוה מדרגה אחת, כי כל המדרגות נתקנים מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, כל מדרגה עולה ומלכשת מקום המדרגה העליונה שעל גבה.

ברם כגון דא נריכנא למודעי כי בהמשך שית אלפי שני דהוי עלמא אי אפשר שיתתקנו זולת המדרגות אשר צעת התיקון לא היו ראויים להעשות זי"ע ונעשו קלי' נגה, אמנם המדרגות אשר גם לא היו ראויים להעשות קלי' נגה ונעשו שלש קלי' הטמאות, הנה אלה אין להם תיקון עד סוף שית אלפי שני, כי כאשר יסתיימו צירורי קלי' נגה ויתעלו לשרשם ויצאו הקלי' הטמאות וירשו מקומם, הנה צעת ההיא גאולה תהיה לארץ, כי בזמן הזה של הגלות אי אפשר להם להתתקן, אמנם פשוט שגם הם עתידים להתתקן לעמיד וכדברי הרב חורט חכם.

ובי תימא השתא דאמרת דכולם עתידים להתתקן, זה מוקדם וזה מאוחר, ואולם סוף כל סוף יתתקנו כולם, אם כן מאי מעליותא דנשמות ישראל, וכי אך קדימת הזמן בלכד איכא צין ישראל לעמים וצין הקדושה אל הקלי', והלא נודע ופשוט דטובא איכא צינייהו.

תשובתה צידה, דכבר נתבאר בדברי הרז"ל ובדברי מרן הרש"ש ז"ל כי תיקון כולם עליונים ותחתונים תלוי צו"ן דאצילות, ותיקון צו"ן דאצילות תלוי ידי ישראל דוקא, כי על ידי שנשמות ישראל מצררים צירורי צו"ן ומעלים אותם מצ"ע לצו"ן דאצילות, הנה על ידי זה מתעוררים צו"ן לצרר צירורי א"א, וכן מזה לזה עד רום המעלות, ודין גרמא שיתעוררו הפרצופים העליונים להזדווג, וימשיכו מזווגם מוחין אל הפרצופים התחתונים, וכן מזה לזה עד סוף כל דרגין, וככה אותם המוחין עולה כל מדרגה ומלכשת להמדרגה העליונה שעל גבה, הרי קמן דנשמות ישראל הם הגורמים תיקון כל העולמות העליונים והתחתונים. וקיצרנו בזה להיותו פשוט לכל הצא צקוד ה'.

ח.

ביאור עמקות הבנת חלוקת העובי והאורך

האצילות דאורך דזי"ע המה בלכד ישרו מתוקנים.

ולבאר דברות קדשו בהקדם גוף ענין האורך והעובי שמצינו למרן ז"ל שצרוצ צינתו וצרות קדשו חקרו וגם יסדו והעמיק והרחיב צו הדיבור ליישב על פיו כמה וכמה

ובזה נבא לבאר עומק דברי מרן ז"ל צריש הקדמת רחובות הנהר, דקשיא ליה דדברי הרז"ל מחזי כסמרי צענין זי"ע, אם עתידים להתצטל ואם לאו, וצא לכלל יסוד דזי"ע דאורך עתידים להתצטל ועליהם נאמר השמים כעשן נמלחו, ואך זי"ע דעובי שהם צחינת

מילי דמחזי כסתרתי, וכבר הארכנו צו טובא צס"ד צכמה מקומות לצארו היטב מהיכן יצא לו למרן כזאת, ומה הועיל צזה הצידוש, ומהות ההצנה הפנימית צענין האורך והעוצי, וכמה מיני חקירות ודרישות הנופלים צזאת הסוגיא העמוקה מני ים אשר היא ממושכלות ראשונות צים החכמה דתורת מרן הרש"ש ז"ל, והמה צכתובים.

ובמשב צאר"ה דענין העוצי והאורך חדא נינהו, כי אינם מושגים קבועים ועומדים, אלא שני מיני הצחנות המה, ההצחנה האחת היא מצד כל פרצוף צפני עצמו צלא להתייחס לכל הפרצופים זולתו, ודהיינו לתפוס זה הפרצוף ולעיין צו האריך הוא עצמו כלול צפרטותו מכל הא"ק ואצ"ע, והאריך יש צו שלימות מצד עצמו, הא חדא, והצחנה השניה היא היחס הכללי של פרצוף זה צערך כללות הפרצופים או העולמות, ור"ל, להצחין מעלת פרצוף אחד על חבירו, ולהצחין מעלת זה הפרצוף צערך שלימות הצנין, היכן מקומו מצד הכללות, מי למעלה ממנו ומי למטה ממנו, וכמה איכות השגתו לערך העליונים או לערך התחתונים, ואופן המשכת השפע מן העליונים אל התחתונים, וכל כיוצא צזה.

ובגוף ע"ד משל, הנה כאשר נתפוס לפרצוף הנה"י, שתי הצחנות צו, כי כאשר נתפוז להצחין האריך הוא כלול מכולם ושוה לכולם, הנה נתפוס צו כפי אופן הלצשת הכמות, שמלציש שוה צשוה לכולם עד שנמצא שאף שאינו אלא פרצוף הנה"י צלצד, מכל מקום מצד צחינת הכמות הנה הוא כלול צפרטותו מא"ק ואצ"ע, אלא שמלציש חיצון לכולם. אמנם כאשר נתפוז להצחין צשינויי המדרגות שצין פרצוף

הנה"י אל הפרצופים העליונים ממנו, ולהצחין האריך הוא סדר המדרגות והמעלות של הפרצופים זה למעלה מזה, והאריך סדר המשכת המוחין מעילא לתתא, מרום המעלות עד סוף כל דרגין, הנה צהכרח לנו לתפוס צשכלנו ציור עמידת הפרצופים צאופן שזה למעלה מזה, ודהיינו שפרצוף הצצ"ד עליון מכולם, ותחתיו פרצוף הצג"ת, ותחתיו מלציש פרצוף הנה"י, וצאופן זה נמשך השפע מן הצצ"ד אל הצג"ת אשר תחתיו, וממנו אל הנה"י שתחתיו, וכל זה מצד השגת האיכות.

וטעם הדבר שמצד השגת האיכות צהכרח להלציש ציור הפרצופים צאופן שזה למעלה מזה, הנה הוא יען שכך הוא המדה שהטציע המאציל צטצע התחתונים קרוצי חומה, צבלתי אפשר להצחין צציור השכל שינויי מדרגות והמשכת דבר מעילא לתתא מדרגא לדרגא כי אם צאופן שהעליונים למעלה והתחתונים למטה, צאופן של הצחנות תלת דרגין, ראש, תוך, סוף, דהראש שהוא הפרצוף העליון משפיע לתוך אשר למטה ממנו, והתוך שעל גבי הסוף אל הסוף שהוא תחתון מכולם, ופשוט.

ובמציצא דבר הנך למד דתרוייהו צריכי, הן אופן ההלצשה שכולם מלצישים שוה צשוה זה לזה, והיינו מצד הכמות, והן השגת השכל צציור שזה למעלה מזה, והיינו מצד הלצשת האיכות, ולא סתרי אהדדי, לפי צצ' מיני הצחנות המה, לא הרי זה כהרי זה, כי ימצא פעמים שעל פי צורך הצנת הענין צהכרח לתפוס כהלצשת הכמות, וימצא שעל פי צורך הצנת הענין צהכרח לתפוס כהשגת האיכות.

ט.

לשון התורת חכם בהבנה זו

וצערך זה אנו אומרים שהצריחה היא תחת האצילות, כי מלך האצילות תהיה השגת הצריחה למטה מהשגת האצילות, אמנם מלך הלצשת הכמות מלצישים שניהם שזה צוה צעוצי, וכאמור.

רבן תמצא לו עוד כתב לעיל מינה (דף כ"ג ע"ב), וז"ל, כיון שכל פרט יש בו ח"ק ואצ"ע כולם שוים, [אם כן מוכרח ש] זה שכתב שהם זה למעלה מזה, הוא באיכות ולא בכמות, ר"ל, שאינו משיג בו לקבל שפע ממנו כי אם משם ולמטה, וזה נקרא הלצשה. והוא על דרך מה שכתב הרב ז"ל בכמה מקומות שנה"י מלציס לחג"ת מת"ם של פרצוף החג"ת ולמטה, ובכמה מקומות כתב ש[פרצוף הנה"י ופרצוף החג"ת] מלצישים זה לזה בשוה, אלא מפני שכל שלושים ספירות של פרצוף הנה"י כל אחד אין זה כי אם נה"י, אינו יכול להשיג כי אם מנה"י של פרצוף חג"ת, נקרא שמלציס אותו מנה"י ולמטה, זהו האמת, אף שיש לדחות ולפרש צענין אחר, עכ"ל.

ור"ל, דמלך הכמות אכן מלצישים הנה"י והחג"ת זה לזה שוה בשוה, אמנם מלך השגת האצילות כיון שפרצוף הנה"י אין בו אלא נה"י בלבד הלכך אין צרכו להשיג אלא דרגת הנה"י של פרצוף החג"ת, ודהיינו דפרצוף החג"ת משיג הן דרגת הנפש והן דרגת הרוח ואילו פרצוף הנה"י אין צרכו להשיג אלא דרגת הנפש בלבד, ומלך זה אנו אומרים שהנה"י מלציס לנה"י דפרצוף החג"ת בלבד.

ולא חדשות אני מגיד כי אלה הדברים כבר עלו על שולחן מלכים ה"ה רבינו התורת חכם ז"ל צמפרו דף קנ"ב ע"א, וזה לשונו, ומה שכתב עוד שם באותו הפרק (צ"ח פ"א דשער ג', ח"א דף ט"ז ע"ג) כי רגלי כולם [כל פרצופי האצילות] שוים למטה ומסתיימים בקיום האצילות, אמנם יתפרדו צראשיתם והיו זה למעלה מזה, עכ"ל [הר"ל, הרי שסדר הלצשת הפרצופים הוא באופן שזה למעלה מזה וזה גדול וארוך מזה], וכן כתב בשער הגלגולים כמו שכתבנו לעיל. וכבר כתבנו למעלה, (הוא לעיל דף כ"ג ע"ב) שהוא באיכות, ר"ל, שלעולם צחינת הכמות מלצישים זה לזה בשוה, אבל באיכות האצילות הוא למעלה מהצריחה, מפני שבאצילות יש זה צחינת אצילות וצחינת צ"ע מה שאין כן בצריחה שאין זה צחינת אצילות וחסר ממנה, אבל יש זה צחינת יצירה ועשיה, וציצירה חסר ממנה צחינת צריחה וכו', עכ"ל.

ובורנתו דמה שנודע שעולם האצילות מלציס למעלה מעולם הצריחה, הנה אינו כפשוטו, דלעולם מלך הלצשת הכמות מלצישים עולם האצילות ועולם הצריחה זה לזה שוה בשוה ממש, אמנם מלך האצילות אינו כן, שהרי עולם האצילות משיג דרגת האצילות אשר היא מדריגת צחינת החיה וכאשר כתב מרן הרש"ש ז"ל בהקדמת רחובות הנהר (דף ג' ע"א), ואילו עולם הצריחה המלציס צממוך לו אין צרכו להשיג דרגת האצילות, כי אם ממדרגת הצריחה ולמטה, דהיינו דרגת צחינת נר"ן,

י

סיעתא מלשון הרש"ש ז"ל להנזכר

וכתב דא"א עילאין הם כנגד הקנה והם ג"ר
וישקו"ת כנגד הושט ובני מעיים והם ו"ק, הרי
קמן שישקו"ת מלצישים באורך תחת א"א. הרי
שני כתובים בחדא מחתא המכחישים זה את זה,
והוא פלאי כיצד יתכן לשני הפכים כאחד.

וכיוצא בזה יש להוכיח ממה שכתב מרן
הרש"ש ז"ל עוד בנהר שלום (דף ל"ז
ר"ש ע"ב) אודות כוונות ספירת העומר, ע"ש
ותראה דמתחילה נקט דכל ספירה מן עשר
ספירות הצינה או החכמה דז"א כלולה מעשר
פרלופים המלצישים זה לזה בשוה, הרי דהסכים
כי הפרלופים הפרטיים מלצישים זה לזה בשוה
בעובי, ותיכף בסמוך כתב עוד כי החג"ת המה
תחת החצ"ד, ע"ש, הרי דלרכזה אחרי ריכשי,
והאין יתקיימו אלה השני כתובים המכחישים
זה את זה.

אמנם להמבואר אחי שפיר בשופי, לפי
שהעובי והאורך לאו תרי מילי נינהו
עד שתאמר שאי אפשר שיהיה אלא או כך או
כך, כי אם חדא נינהו אלא ששתי הבחנות הם,
פעמים יוארך לזה ופעמים לזה, ודו"ק.

יא

בעלות בי"ע דקדושה יעלו עמהם גר"ן דא"ק

כי שניהם במקום אחד מלצישים, ועל ידי
זה הועיל השצירה גם לגר"ן דא"ק שמעתה
על ידי התיקון נכללים עמהם בגבול
האצילות ועולים ממדרגת גר"ן למדרגת
החיה.

והנה נמצא כי האורך והעובי חדא נינהו
אלא שהאורך הוא הבחנת מלד האיכות

ומיעתא מן שמי"א לכל זה מדברי מרן ז"ל
גופא, והוא ממה שכתב בהקדמת
הצרכה בספרו הקדוש נהר שלום (דף כ' סע"ג
ולהלן) וז"ל, הנה נודע כי א"א עילאין הם כנגד
העולם הבא שהוא פנימיות העולמות וכו', והם
נקראים פנים, ונקראים ג"ר, ונקראים וכו'
א"ק ואצ"ע דאצילות, והם מלצישים לא"ק
ואצ"ע דא"ק באורך בשוה וכו', וכנגדם באדם
הקנה והריאה. וישקו"ת הם כנגד העולם הזה
שהוא החיצוניות דעולמות וכו', והם נקראים
ו"ק, ונקראים וכו' א"ק ואצ"ע דצריאה, והם
מלצישים לא"ק ואצ"ע דאצילות באורך בשוה
וכו', וכנגדם באדם הושט ובני מעיים ושאר
האיברים, עכ"ל. ושנה ופיר'ש מעין הדברים
האלה בהקדמת רחובות הנהר (דף ז' ע"ג),
ע"ש.

והנה יחמה כל עובר, דפתח בעובי ומסיים
באורך, דמתחילה קאמר דא"א עילאין
הם א"ק ואצ"ע דאצילות וישקו"ת מלצישים
עליהם שוה בשוה והם א"ק ואצ"ע דצריאה,
הרי דא"א וישקו"ת מלצישים שניהם זה על זה
בעובי שוה בשוה, וטרם יבש הדיו שינה טעמו

ומהשתא נחזור אל הראשונות לבאר
דברי מרן ז"ל צריש הקדמת
רחובות הנהר, ותחילה יש להקדים דלהיות
שעולמות צ"ע מלצישים על גבי גר"ן
דא"ק, נכללו ונתערבו עמהם יחד, וכחדא
נינהו, ואמטו להכי בעלות צ"ע דקדושה
לשרשם בתוך גבול האצילות, כגון צמנחת
שבת קודש, יעלו עמהם גם גר"ן דא"ק,

והעוֹצֵי מַלְד הַכּוֹמוֹת, נִמְנָא כִּי צִי"ע דְּעוֹצֵי
וּצִי"ע דְּלוֹרֶךְ חֲדָא נִיְהוּ וְאִינֵם שְׁנֵי מִינֵי
צִי"ע. וּמֵהֶשְׁתָּא מֵאִי דְקֹאֲמַר מִרְן הַרֶש"ש ז"ל
כִּי צִי"ע דְּלוֹרֶךְ עֲתִידִים לְהַחֲצֹטֵל, וְאַחֲלִילֹת
דְּלוֹרֶךְ דְּצִי"ע דְּעוֹצֵי יִתְקַיְימוּ. הִנֵּה צִי"ע
דְּלוֹרֶךְ כּוֹנְנֵמוּ לְהַנְרִין דֹּא"ק, וְאַחֲלִילֹת דְּלוֹרֶךְ
דְּצִי"ע דְּעוֹצֵי כּוֹנְנֵמוּ לְמַדְרַגַּת הַחֵיה דְּנֶר"ן
דֹּא"ק. וְר"ל, דְּנֶר"ן דֹּא"ק עֲתִידִים גַּם הֵם
לְעֹלֹת עִם צִי"ע דְּקְדוּשָׁה וּלְהַכְלִיל עִמָּהֶם

בְּגִבּוֹל הָאַחֲלִילֹת, וְזֹה נִמְנָא כִּי נִחְצְטֵלוּ וְלֹא
נוֹתַר מֵהֶם אֵלֶּה מַדְרַגַּת הַחֵיה אֲשֶׁר צֵהֶם
אֲשֶׁר הִיא הִיא הָאַחֲלִילֹת דְּלוֹרֶךְ דְּצִי"ע דְּעוֹצֵי,
כִּי צִי"ע דְּעוֹצֵי הֵם עֲנָמֶם צִי"ע דְּלוֹרֶךְ,
וְהָאַחֲלִילֹת דְּלוֹרֶךְ שְׂצֵהֶם הִיא מַדְרַגַּת הַחֵיה
אֲשֶׁר צֵהֶם, וְזֵהוּ שֶׁאֲמַר כִּי הָאַחֲלִילֹת דְּצִי"ע
תְּהִיֶּה קִיַּמַּת לְעַתִּיד לְבָא וְהַצִּי"ע דְּצִי"ע
יִחְצְטֵלוּ, וְר"ל, דְּנֶר"ן דֹּא"ק יִתְעֹלוּ לְמַדְרַגַּת
חֵיה.

יב.

סוד ירידה לצורך עליה

השצירה דייקא, והבן.

וְזֹה סוֹד עֵינִן יִרְדַּת הַלְדִּיק לְהַעֲלוֹת נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל הַנִּדְרָשׁ בְּאַרוּכָה בְּסַפְרֵי רַצִּינוּ
הַצֶּעֱשׂוֹט הַקְדוּשׁ וְחִצְרִיא קְדִישָׁא דִּילִיה
תְּלַמִּידֵיו וְתְלַמִּידֵי תְלַמִּידֵיו, וְכַגוֹן הָאֲמֹר
בְּסֵה"ק מֵאוֹר עֵינִים רִישׁ פֶּרֶשֶׁת שְׁמוֹת וְזֵה
לְשׁוֹנוֹ צִתו"ד, כִּי הַחֵיוֹת רָאוּ וְשׁוֹב שְׁנִרְיָן כֹּל
אֶחָד לִפְּוֹל מִמַּדְרִיגָתוֹ, וְהִטְעַם הוּא כְּדִי
לְהַעֲלוֹת נִשְׁמוֹת הַנְּפֻלִין, לְמַשֵּׁל כְּשֶׁאֵדָם עוֹמֵד
עַל הַגֶּג וְאֵבֶן יִקְרָה מוֹנַחַת עַל הָאָרֶץ אִינוּ
יִכּוֹל לִיקַח אוֹתָהּ כִּי אִם שִׁירֵד אֵלֶּה בְּאֶשֶׁר
הִיא שֶׁם וִיקַחנָה וְאִזּוּ יַעֲלֶה אוֹתָהּ לְמַעֲלָה.
וְדִיקִיא נִקְרָאוּ שְׁלוֹחֵי דְּמַטְרוּנִיתָא שֶׁהֵם שְׁלוֹחֵי
הַשְׂכִּינָה, וְאִרְיִכִים לִירֵד לְמַקּוֹם שֶׁמִּשְׁתַּלְחִים אֲף
אִם מִשְׁתַּלְחִים לְמַדְרַגּוֹת תַּחְתּוֹנִים וְכו', וְזֵה
נֶרֶךְ כֹּל אֶדָם וְכו' לִפְּוֹל מִמַּדְרִיגָתוֹ כְּדִי
לְהַעֲלוֹת אוֹתָם הַנִּשְׁמוֹת אֲשֶׁר תַּחְתּוֹ, וְר"ל,
אֲשֶׁר לְמַטָּה מִמַּדְרַגָּתוֹ, עִכ"ל. עִי"ש וְכִיּוֹאֵל
צֹה רְצוֹת.

וְהַבֵּן כִּי עֵינִן זֶה הוּא דּוֹגְמַת נְפִילַת זו"ן דְּחֵיה
לְמַדְרַגַּת הַמִּיתָה שֶׁהִיא מְקוֹם נֶר"ן, כְּדִי
שְׂצִתִּיקוֹנֶם יַעֲלוּ עִמָּהֶם לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

וְזֹה תַּצִּין מִרְחוֹק עוֹלָם הַחוּלָּה הַנִּמְשָׁךְ
מִן הַתִּיקוֹן הַבָּא אַחֵר הַשְׂצִירָה
דִּיקָא, וְהוּא סוֹד הִירִידָה הִיא תְּכִלִּית
הַעֲלִיָּה, דֵּהִנֵּה שׁוֹרֵשׁ מַדְרַגַּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
נִמְשָׁךְ מִמַּדְרַגַּת הַנִּשְׁמָה דֹּא"ק אֲשֶׁר תַּחַת
הַחֵיה, וְכַנּוּדֵעַ מַדְצִיר מֵהַרְחֵאוֹ ז"ל בְּשַׁעֲרֵי
קְדוּשָׁה דְּמַחֲצֵב הַנִּשְׁמוֹת מְקוֹמוֹ תַּחַת מַחֲצֵב
הַסְּפִירוֹת, נִמְנָא כִּי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שׁוֹרֵשׁ
תַּחַת מַחֲצֵב הַסְּפִירוֹת דֵּהִיֵּינוּ תַּחַת זו"ן
דְּאַחֲלִילֹת שֶׁהֵם הַמַּדְרַגָּה הַיּוֹתֵר תַּחְתּוֹנָה
דְּמַחֲצֵב הַסְּפִירוֹת. וְהִנֵּה אֲלַמְּלָא עֵינִן
הַשְׂצִירָה הִיוּ נֶר"ן דֹּא"ק עוֹמְדִים עַל מְקוֹמָם
הָרִאשׁוֹן מְצִלֵי שִׁנּוּי וְלֹא הִיָּה שִׁיךְ צֵהֶם
עֵינִן עֲלֶיהָ אוֹ יִרְדָּה כִּי אִם עַל מְקוֹמָם
יַעֲמֻדוּ בְּמַקּוֹם צִי"ע וְלֹא יִנּוּעוּ בְּלַכְתָּם.
אֲמַנֵם יַעֲן שֶׁהִיתָה הַשְׂצִירָה וְנִפְּלוּ מַלְכִין
קְדַמְאִין דְּזו"ן דְּחֵיה וְהַלְבִּישׁוּ לְמַקּוֹם נֶר"ן
דֹּא"ק, וְלֵהִיוֹת שֶׁהוּא דְּחֵיה תִּיקוֹנֶם עַל יְדֵי
שִׁחְזָרוֹ וַיַּעֲלוּ לְשַׁרְשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַחֲלִילֹת, הִנֵּה
מַעֲתָה יִגְרָרוּ וַיַּעֲלוּ עִמָּהֶם גַּם לְהַנְרִין דֹּא"ק
הַמְּלַצִּישִׁים עִמָּהֶם כְּאֶחָד. נִמְנָא כִּי כֹל עִיקָר
עֲלִיַּת נֶר"ן דֹּא"ק לְמַדְרַגַּת הַעֲלִיוֹנָה דְּחֵיה
לֹא נַעֲשֶׂה אֵלֶּה עַל יְדֵי הַתִּיקוֹן הַבָּא אַחֵר

הנקראים בניס לזו"ן דאצילות צמוד בניס אחס
 להו"ה אלהיכ'ס דא זו"ן דאצילות, כי מווגם
 נולדו נשמות ישראל שהם מדרגת הגר"ן דא"ק,
 ועליהם לפעול לתיקון הבנים, וכדוגמא זו של
 מעלה כן הם לדיקי הדורות שרשי נשמות
 ישראל הנעשים מרכזה לעליונים ויורדים
 ממדרגתם למקום המיתה לסייע צתיקון נשמות
 ישראל.

